

האקדמיה ללשון העברית

הוועדה לזואולוגיה

עכבישנים, עקרבים, עקרבישאים, עכביסומאים ורגלבישאים

רשימה להפצה להערות הציבור

מרחשוון תשע"ט, אוקטובר 2018

את הרשימות שלפניכם הכינה אפרת גביש-רגב. יעצו: יורם צביק, איגור ארמיאץ', אוהד יהלומי, אסף צוער, דני סימון, שלמי אהרן, איתן רכט ואסף אוזן. הרשימות נדונו בוועדה לזואולוגיה של האקדמיה ללשון העברית בשנת תשע"ח.

חברי הוועדה: אנשי המקצוע – ד"ר דני גולני, ד"ר ליאת גורדון, ד"ר חנן דימנטמן, חגי הלל, פרופ' יוסף הלר (יושב ראש), זוהר ינאי, ד"ר דני סימון, ד"ר אמנון פרידברג, ד"ר אפרת גביש-רגב; נציגי האקדמיה ללשון – פרופ' סיריל אסלנוב, ד"ר קרן דובנוב; מרכזת הוועדה: רונית גדיש.

נשמח לקבל את הערותיכם על הרשימה עד 15 בנובמבר 2018. את ההערות אנא שלחו אל רונית גדיש בכתובת ronitgadish@hebrew-academy.org.il.

רקע

במערכת פרוקי-הרגליים שתי תת-מערכות בהתאם לצורת גפי הפה של המינים הכלולים בהן: (בעלי הלסתות (Mandibulates) ובעלי ה"כליצרות" (Chelicerates).¹ במהלך שנת תשע"ח (2017–2018) נדונו בוועדת הזואולוגיה כל העכבישנים (מחלקה הממתייכת לתת-מערכת בעלי ה"כליצרות") המוכרים מישראל. בישראל נציגים של שבע סדרות עכבישנים, לא כולל סדרות האקריות (שתי על-סדרות הכוללות חמש סדרות). בשלב הראשון הוצעו שמות בעברית לתת-המערכה, למחלקה, לסדרות ולרמות הביניים שבין תת-המערכה והסדרות; שמות אלו מובאים בטבלה הראשונה: "סדרות העכבישנים". בשלב השני הוצעו שמות למשפחות, סוגים ומיני בארבע סדרות עכבישנים: עקרבים, רגלבישאים, עקרבישאים ועכביסומאים, ונוסף על כך שמות לשתי המשפחות בסדרת הקרציות. שמות אלו מובאים בפניכם ברשימות המצורפות.

בשנה הקרובה נמשיך בהסדרת שמות בעברית לסדרת העכבישאים – סדרה שיש לה בישראל למעלה מ-50 משפחות ולמעלה מ-600 מינים. בהמשך נעסוק גם בסדרות האקריות, בזוט-עקרבים ובעכשובאים.

הערה חשובה: השמות הם בגדר הצעה בלבד עד לאישורם הסופי במוסדות האקדמיה.

¹ הוועדה מציעה תמורת chelicera – מלקוח, על פי הפסוק: "יָבֵשׁ כְּחָרֶשׁ לַחִי וְלִשׁוֹנֵי מְדַבֵּק מְלֻקְוֵי וְלִעֲפָר מְוֹת תִּשְׁפְּתֵנִי" (תהלים כב, טז).

סדרות העכבישנים

הערות	שם מדעי	שם עברי	
	CHELICERATA	מְלָקוֹחָנִים [תת-מערכה]	1.
	ARACHNIDA	עֲכָבִישָׁנִים [מחלקה]	2.
פירוט להלן	SCORPIONES	עֲקָרְבָאִים [סדרה]	3.
פירוט להלן	AMBLYPYGI	עֲקָרְבִישָׁאִים [סדרה]	4.
פירוט להלן; עכבישנים ללא עיניים	PALPIGRADI	עֲכָבִיסוּמָאִים [סדרה]	5.
	ARANEAE	עֲכָבִישָׁאִים [סדרה]	6.
	SOLIFUGAE	עֲכָשׁוּבָאִים [סדרה]	7.
	PSEUDOSCORPIONES	זוט-עֲקָרְבָאִים [סדרה]	8.
פירוט להלן	OPILIONES	רְגָלְבִישָׁאִים [סדרה]	9.
	ACARI	אֲקָרִיּוֹת [תת-מחלקה]	10.
	ACARIFORMES	אֲקָרִיּוֹנִים [על-סדרה]	11.
	SARCOPTIFORMES	אֲקָרִיּוֹת לוֹעֲסוֹת [סדרה]	12.
	ORIBATIDA (formerly CRYPTOSTIGMATA)	אֲקָרִיּוֹת קְמוּרוֹת [תת-סדרה]	13.
	ASTIGMATINA	אֲקָרִיּוֹת אֶל-פִּיּוֹנִיּוֹת [קוהורט]	14.
	TROMBIDIFORMES	אֲקָרִיּוֹת מוֹצְצוֹת [סדרה]	15.
	PROSTIGMATA	אֲקָרִיּוֹת קָדָם-פִּיּוֹנִיּוֹת [תת- סדרה]	16.
	PARASITIFORMES	קָרְצִיּוֹנִים [על-סדרה]	17.
	MESOSTIGMATA	אֲקָרִיּוֹת אֲמָצַע-פִּיּוֹנִיּוֹת [סדרה]	18.
פירוט להלן	IXODIDA	קָרְצִיּוֹת [סדרה]	19.
	OPILOACARIDA	אֲקָרִי-קוֹצְרִים [סדרה]	20.

סדרות העכבישנים – משפחות, סוגים ומינים

א. סדרת העקרבאים

הערות	שם מדעי	שם עברי	
תוארו מישראל; לכן הוצע שם ממקור עברי	AKRAVIDAE	עֲקָרְב-סוּמָאִיִּים [משפחה]	21.
שם הסוג לפי השם המדעי שנתן ד"ר גרשם לוי שתיאר את המין בתוספת סומא כי הם חסרי עיניים; המין נמצא במערת איילון ובמערכת מערות הקרובות אליה	Akrav israchanani	עֲקָרְב-סוּמָא אֵילוֹן	22.
המשפחה שבה המספר הרב ביותר של מינים מסוכנים לאדם	BUTHIDAE	עֲקָצְנִיִּים [משפחה]	23.
לפי שם הלואי המדעי, נפוץ מאוד בישראל	Buthus israelis	צֶרְבֹן יִשְׂרָאֵלִי	24.
הסוג מצוי בחרמון שבו נחל שיאון	Mesobuthus nigrocinctus	שִׂיאוֹן שְׁמֶר-קו	25.

	<i>Androctonus crassicauda</i>	קטלן עב-צבתות	.26
	<i>Androctonus bicolor</i>	קטלן דו-גוני	.27
	<i>Androctonus amoreuxi</i>	קטלן עברי	.28
העקרב הראשון שנמצא שהוא חי בצוותאות עם נמלים; שוכן בקיני נמלת הקציר השחורה	<i>Birulatus israelensis</i>	עקרב-נמלים הירדן	.29
	<i>Leiurus hebraeus</i>	עקצן צלב	.30
	<i>Hottentotta judaicus</i>	שחרן יהודה	.31
	<i>Compsobuthus levyi</i>	חד-צלע חלק	.32
	<i>Compsobuthus schmiedeknechti</i>	חד-צלע מגבשש	.33
	<i>Compsobuthus carmelitis</i>	חד-צלע פרמלי	.34
הגדול ממיני החד-צלע	<i>Compsobuthus longipalpis</i>	חד-צלע גדול	.35
	<i>Buthacus leptochelys</i>	עקרב-חול דק-לקט	.36
	<i>Buthacus yotvatensis</i>	עקרב-חול יטבתה	.37
על שם מנחם מנדי ניצן	<i>Buthacus leptochelys nitzani</i>	עקרב-חול ניצני	.38
	<i>Orthochirus scrobiculosus</i>	עקרבון נגבי	.39
	SCORPIONIDAE	עב-ידיים [משפחה]	.40
	<i>Scorpio palmatus</i>	עב-יד צלב	.41
	<i>Scorpio fuscus</i>	עב-יד שחום	.42
נמצא באזור הבשן	<i>Scorpio kruglovi</i>	עב-יד הבשן	.43
נמצא באזור הבשן; הגדול בעב-ידי ישראל	<i>Scorpio propinquus</i>	עב-יד עוג	.44
	DIPLOCENTRIDAE	נבואיים [משפחה]	.45
	<i>Nebo hierichonticus</i>	נבו יריחו	.46

ב. סדרת העקרבישאים

הסבר	שם מדעי	שם עברי	
	CHARINIDAE	עקרבישיים [משפחה]	.47
	<i>Charinus ioanniticus</i>	עקרביש ים-תיכוני	.48
בעל איברי ראייה מנוונים	<i>Charinus israelensis</i>	עקרביש עזר	.49

ג. סדרת העכביסומאים

	Eukoeneriidae	עכביסומיים [משפחה]	.50
לפי שם הלוואי המדעי	<i>Eukoeneria mirabilis</i>	עכביסומא מפלא	.51

ד. סדרת הרגלבישאים

הערות	שם מדעי	שם עברי	
	Cyphophthalmi	כפופי-עִינִים [תת-סדרה]	.52
	Eupnoi	אַרְפֵי-רְגְלִים [תת-סדרה]	.53
	Phalangiidae	אַרְף-רְגְלִים [משפחה]	.54
	Phalangium opilio	אַרְף-רְגַל רְגְלִישי	.55
	Phalangium punctipes	אַרְף-רְגַל נָפֵד	.56
	Phalangium savignyi	אַרְף-רְגַל אֶפֶר	.57
	Phalangium venustum	אַרְף-רְגַל חֲנָנִי	.58
	Phalangium wahrmani	אַרְף-רְגַל מְרַנֵּר	.59
	Metaphalangium cirtanum	אַרְף-גַּף יָם-תִּיכוֹנִי	.60
	Metaphalangium sudanum	אַרְף-גַּף מִדְבָּרִי	.61
מזרח אירופה והלוונט	Zachaeus crista	צַח-קו מְזַרְחִי	.62
	Zachaeus hebraicus	צַח-קו עֵבְרִי	.63
ידוע מישראל וסוריה	Zachaeus leucomelas	צַח-קו סוּרִי	.64
	Opilio coxipunctus	רְגְלִישׁ נָפֵד-נֶרֶף	.65
	Opilio parietinu	רְגְלִישׁ הַפֶּתֶלִים	.66
	Opilio saxatilis	רְגְלִישׁ הַבֵּתָה	.67
	Opilio setipenis	רְגְלִישׁ זִיפְנִי	.68
	Sclerosomatidae	קוֹצְרִים [משפחה]	.69
	Leiobunum seriatum	קוֹצֵר מְתוֹגֵדֵד	.70
	Dyspnoi	חוֹבְבֵי-רְקֻבּוּבִית [תת-סדרה]	.71
	Trogulidae	רְגֻבּוּבִים [משפחה]	.72
	Trogulus gypseus	רְגֻבּוּב פָּחוּס	.73
	Nemastomatidae	נִמְרָגְלִים [משפחה]	.74
	Mediostoma haasi	נִמְרָגַל מְגִבֶּשֶׁשׁ	.75
	Dicranolasmatidae	בְּרָדְסוֹנִים [משפחה]	.76
	Dicranolasma hoberlandti	בְּרָדְסוֹן מְסוּהָ	.77
מין חדש למדע בתיאור		בְּרָדְסוֹן דָּן	.78
	Laniatores	קְטָנֵי-רְגְלִים [תת-סדרה]	.79
	Gonyleptoidea	קְטָן-רְגְלִים [על-משפחה]	.80
	Pyramidopidae	קְטָן-רְגְלִים [משפחה]	.81
	Haasus judaeus	קְטָן-רְגַל יְהוּדָה	.82
מין חדש למדע בתיאור	מין חדש למדע בתיאור	קְטָן-רְגַל מְנַמְנָם*	.83

ה. סדרת הקרציות

	Ixodidae	קְרָצִיּוֹת קְשׁוֹת [משפחה]	.84
	Argasidae	קְרָצִיּוֹת רְכוֹת [משפחה]	.85